

Załącznik do uchwały Nr XXIV/148/2012

Rady Gminy Dobre z dnia 15 listopada 2012 r.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU
GMINY DOBRE
NA LATA 2013 – 2020

DOBRE, LISTOPAD 2012

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

Spis treści

1. Założenia metodologiczne	3
2. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej	4
2.1 Położenie geograficzne, ludność, powierzchnia	4
2.2 Środowisko przyrodnicze i uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego	6
2.3 Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura	8
2.4 Gospodarka	11
2.5 Strefa społeczna	15
2.6 Wnioski z przeprowadzonej diagnozy	17
3. Analiza SWOT	20
4. Kierunki rozwoju	26
5. Planowane przedsięwzięcia	27
6. Spójność zadań Lokalnego Programu Rozwoju z dokumentami programowymi i planistycznymi	42
7. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Lokalnego Programu Rozwoju	44
8. System wdrażania, sposoby monitorowania i kontroli.	46

1. Założenia metodologiczne

Lokalny Program Rozwoju został sporządzony dla gminy Dobre położonej w województwie Kujawsko – Pomorskim, powiecie Radziejowskim z siedzibą Urzędu Gminy mieszcząca się przy ul. Dworcowej 6, 88-210 Dobre.

Okres obowiązywania Lokalnego Programu Rozwoju Gminy Dobre przewidywany jest na lata 2013 – 2020.

Wstępny projekt dokumentu powstawał w wyniku przeprowadzenia cyklu szkoleniowo-doradczego mającego na celu przygotowanie samorządów lokalnych do procesu planistycznego w odniesieniu do przyszłej perspektywy na lata 2013 – 2020 realizowanego na zlecenie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Kujawsko – Pomorskiego przez firmę Dorfin Sp. z o.o.

Główną metodą pracy wykorzystaną przy opracowaniu programu były konsultacje społeczne, których wynikiem było opracowanie analizy SWOT i określenie celów rozwoju gminy.

2. Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej

2.1 Położenie geograficzne, ludność, powierzchnia

Obszar gminy Dobre położony jest w południowej części województwa kujawsko-pomorskiego i północnej części powiatu radziejowskiego. W podziale administracyjnym województwa obszar gminy sąsiaduje:

- od północy z gminą Zakrzewo (powiat aleksandrowski),
- od zachodu z gminą Kruszwica (powiat inowrocławski),
- od południa z gminą Radziejów (powiat radziejowski),
- od wschodu z gminą Osięciny (powiat radziejowski),

Położenie gminy w powiecie radziejowskim przedstawia poniższy rysunek:

Gmina położona jest peryferyjnie w stosunku do większych ośrodków miejskich regionu, do których należą Włocławek (odległość 38 km od gminy), Toruń (65 km), Bydgoszcz (80 km) i z dala od głównych arterii komunikacyjnych.

Pod względem geograficznym, gmina Dobre położona jest w południowej części Równiny Inowrocławskiej, na styku z Pojezierzem Kujawskim. Rzeźba terenu jest mało zróżnicowana. W krajobrazie dominują duże przestrzenie z niewielkimi spadkami terenu. Wyróżniający się akcent geograficzny stanowi Dolina Bachorzy, której dno jest rozległe i płaskie. Na uwagę zasługują niewielkie pagórki morenowe w rejonie Byczyny, Szczebłotowa i Moraw.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

Ogólna powierzchnia gminy Dobre wynosi 7082 ha¹, co stanowi 11,7% ogólnej powierzchni powiatu radziejowskiego.

Poniższa tabela przedstawia wykaz sołectw wchodzących w skład gminy:

Tabela 1 Wykaz sołectw

Lp.	Sołectwo
1.	Bodzanowo
2.	Bodzanowo Drugie
3.	Borowo, Altana, Morawy
4.	Bronisław
5.	Byczyna
6.	Byczyna Kolonia
7.	Czołpin
8.	Dęby
9.	Dobre
10.	Dobre Kolonia
11.	Dobre Wieś
12.	Kłonowo
13.	Koszczały
14.	Krzywosądz
15.	Narkowo
16.	Przysiek
17.	Smarglin
18.	Szczeblotowo
19.	Ułomie, Ludwikowo

Gmina Dobre pod względem liczby ludności należy do jednej z większych gmin wiejskich powiatu radziejowskiego. Obecnie gminę zamieszkuje 5621 osób, w tym 2775 mężczyzn i 2846 kobiety². Dla porównania w 2011 r gminę zamieszkiwały 5574 osoby.

¹ Źródło: *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Dobre*, s.11.

² Źródło: dane własne z ewidencji ludności Urzędu Gminy Dobre wg stanu na 20.08.2012 r.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

Tabela 2 Statystyka stałych lub czasowych mieszkańców wg wieku i płci oraz ekonomicznych grup wieku

WIEK	0-17		18-65		Pow 65		RAZEM		
	M	K	M	K	M	K	M	K	M+K
PLEĆ									
LICZBA	517	470	1998	1762	260	614	2775	2846	5621

Pod względem gęstości zaludnienia na 1 km² gmina Dobre charakteryzuje się najwyższym wskaźnikiem w grupie gmin wiejskich powiatu radziejowskiego. Średnia gęstość zaludnienia w gminie w 2011 roku wynosiła 79 osób/km² dla porównania w województwie kujawsko-pomorskim 77 osób/km² dla gmin wiejskich³. Obecnie gęstość zaludnienia w gminie Dobre wynosi 80 osób/km². Dynamika zmian demograficznych na przestrzeni ostatnich lat uległa zmniejszeniu. Główne czynniki mające wpływ na stan ludności w gminie to malejący przyrost naturalny i migracja ludności. Zmiany te ukazuje poniższa tabela:

Tabela 3 Migracje ludności⁴

ROK	URODZENIA	ZGONY	IMIGRACJE	EMIGRACJE	ZMIANY DEMOGRAFICZNE
2005	48	71	69	62	-16
2006	40	58	60	78	-36
2007	46	49	63	78	-18
2008	66	48	50	68	0
2009	51	53	45	60	-17
2010	48	64	60	78	-34
2011	49	56	47	51	-11

2.2 Środowisko przyrodnicze i uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego

Przeważająca część gminy ma charakter płaski, co wynika z występującej tu wysoczyzny morenowej płaskiej ukształtowanej w okresie zlodowacenia północnopolskiego. Pewnym urozmaiceniem rzeźby są pagórki morenowe w południowej części gminy. W Szczebłotowie przy granicy z gminą Radziejów znajdują się pojedyncze kemy stanowiące element dość wyraźnie

³ Źródło: Główny Urząd Statystyczny.

⁴ Źródło: dane własne z ewidencji ludności Gminy Dobre.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

zaznaczający się w krajobrazie. Do innych interesujących form rzeźby terenu w gminie Dobre należą występujące na powierzchni piaski eoliczne znajdujące się przy północnej granicy gminy, towarzyszące południowej części doliny Kanału Bachorze oraz stosunkowo niewielkie formy wydmowe wyraźnie ukształtowane pomiędzy miejscowościami Czołpin i Bodzanowo.

Klimat na terenie gminy Dobre, analogicznie jak i na całym obszarze powiatu radziejowskiego jest klimatem typowym dla Polski i ma wyraźnie zaznaczone cechy przejściowe pomiędzy oddziaływaniem mas powietrza o cechach oceanicznych z zachodu i kontynentalnych ze wschodu. Związane z tym częste zmiany kierunku napływu tych mas przyczyniają się bezpośrednio do znacznej zmienności stanów pogodowych. Rejon powiatu radziejowskiego jest szczególnie zagrożony deficytem wody. Obszar ten charakteryzuje się najmniejszymi w Polsce rocznymi sumami opadów atmosferycznych.

Wielkość powierzchni gruntów zalesionych na terenie gminy Dobre wynosi 211 ha (co stanowi zaledwie 2,98% powierzchni gminy) z czego z czego 84 ha to lasy prywatne a 127 ha państwowe.

Na terenie gminy Dobre występują następujące obiekty zabytkowe:

– Kościół parafialny pw. Św. Jadwigi Śląskiej w Byczynie zbudowany w 1882 r., jest to świątynia murowana, neogotycka. Najcenniejszy zabytek w kościele to zabytkowa chrzcielnica rokokowa z II połowy XVIII w.

– Kościół parafialny pw. Św. Bartłomieja Apostoła w Bronisławiu, wybudowany w latach 1870-1876, konsekrowany 24 sierpnia 1876.

– neogotycki Kościół parafialny pw. Wniebowzięcia Najświętszej Maryi Panny w Krzywosądku wzniesiony w 1861 r.

– Dwór Modlińskich (obecnie plebania) zbudowany ok. połowy XIX w. jest to budynek późnoklasycystyczny, murowany z cegły, otynkowany.

– Nagrobek Heleny Modlińskiej, wnuczki Adama Mickiewicza w Krzywosądku.

– Dawny zajazd (karczma) z ok. połowy XIX w. budynek neogotycki, murowany z cegły, otynkowany.

– Zabytkowe wiatraki w Byczynie: koźlak z XIX w. i poltrak z początku XX w.

Ważnym elementem szaty roślinnej są parki podworskie. Są one z reguły stosunkowo bogate pod względem florystycznym. Występujące w nich gatunki roślin są często unikatowe. Na obszarze gminy Dobre znajduje się 5 parków podworskich, w miejscowościach: Dobre, Bodzanowo, Kłonowo, Bronisław i Szczebłotowo. Ponadto we wsi Bodzanowo występują użytki ekologiczne

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

jeden o powierzchni 0,80 ha a drugi 0,24 ha . Pomniki przyrody w postaci drzew można spotkać we wsi Bronisław (jesion i wierzby), w Dobrem (pozostałości drzewostanu po parku dworskim – lipy, kasztanowce) i w Bodzanowie (dąb).

Na terenie Gminy Dobre tak jak w całej Polsce istnieje problem zanieczyszczenia środowiska azbestem. Według przeprowadzonej w miesiącu czerwcu 2012 r. inwentaryzacji wyrobów zawierających azbest poprzez sporządzenie spisu z natury oraz oceny stanu tych wyrobów na terenie Gminy Dobre w 804 posesjach osób fizycznych znajduje się w ~ 2084 m² dachów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi co daje około 2292 Mg. Ilość wyrobów zawierających azbest będących w posiadaniu przedsiębiorców zgodnie z zapisem w bazie azbestowej wynosi 80,902 Mg z czego 73,62 przypada na rury azbestowo-cementowe, które są własnością Gminy Dobre które zostały zainstalowane przed wejściem w życie ustawy z dnia 19 czerwca 1997 roku, o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest zwanych dalej „rurami azbestowo-cementowymi”, pozostawia się w ziemi bez ograniczeń czasowych gdy ich usytuowanie nie naraża na kontakt z azbestem przy czynnościach obsługowych użytkowanych instalacji infrastrukturalnych, w szczególności gdy rury azbestowo-cementowe położone niżej użytkowanych instalacji.

Infrastruktura turystyczna słabo rozwinięta, na terenie gminy prosperuje jedno gospodarstwo agroturystyczne.

2.3 Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura

Układ funkcjonalny komunikacji gminy składa się z sieci dróg kołowych. Występujące na terenie gminy drogi zostały sklasyfikowane jako:

- wojewódzkie,
- powiatowe,
- gminne.

Droga wojewódzka Nr 266 Ciechocinek – Służewo – Radziejów – Sompolno – Konin, stanowi połączenia międzywojewódzkie, między powiatowe i między gminne, co ma istotne znaczenie w układzie komunikacji województwa kujawsko-pomorskiego. Istniejąca droga wojewódzka posiada parametry IV klasy technicznej o nawierzchni utwardzonej.

Drogi powiatowe w sieci komunikacji kołowej pełnią rolę powiązań z wojewódzkim układem komunikacyjnym oraz z siedzibami i miejscowościami gmin ościennych. Drogi powiatowe na terenie gminy Dobre posiadają nawierzchnię utwardzoną. Istniejące drogi powiatowe posiadają parametry V klasy technicznej.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

Tabela 4 Wykaz głównych dróg powiatowych w gminie Dobre

Lp.	Nr drogi	Nazwa drogi	Długość w km	W tym nawierzchnia twarda
1.	2624C	Krzywosądz – Siniarzewo	4,500	4,500
2.	2628C	Sędzin – Radziejów	4,370	2,870
3.	2803C	Krzywosądz – Sęczkowo	5,964	5,964
4.	2574C	Papros – Bronisław – Dobre	5,650	5,650
5.	2805C	Dobre – Lekarzewice	4,620	4,620
6.	2806C	Bronisław – Bieganowo	2,920	2,920
7.	2808C	Dobre – Skibin – Morzyce	4,750	4,750
8.	2809C	Ułomie – Płowce	3,470	3,470
9.	2810C	Byczyna – Belszewo	1,450	1,450
10.	2812C	Biskupice – Byczyna	2,660	2,660
Razem drogi powiatowe:			40,354	38,854

Ponadto wewnętrzny układ komunikacji kołowej gminy Dobre, tworzy sieć **dróg gminnych** o długości 79,8 km, które stanowią uzupełniający układ komunikacji lokalnej. W większości są to drogi o nawierzchni bitumicznej(50,9 km), stabilizowane cementem lub tłuczniowej(17,3 km) oraz 11,6 km to drogi gruntowe. Ponadto na terenie gminy występują drogi o funkcji porównywalnej z drogami gminnymi, a są to drogi wewnętrzne oraz dojazdy najczęściej o nawierzchni gruntowej. Powstały one wraz z rozwojem sieci osadniczej gminy oraz infrastruktury technicznej.

Na terenie gminy nie występują samodzielne trasy przeznaczone wyłącznie dla ruchu rowerów tzw. ścieżki rowerowe. Ruch rowerowy odbywa się po drogach publicznych na ogólnie przyjętych zasadach ruchu określonych w Kodeksie Drogowym. Obecnie w trakcie budowy jest ścieżka pieszo-rowerowa wzdłuż drogi wojewódzkiej Nr 266, której to zakończenie I etapu długości 1,428 km planowane jest do koniec 2012 r., II etap długości 1,143 km do końca 2013 r., a III etap o długości 0,961 km do końca 2014 roku.

Środkami komunikacji zbiorowej na terenie gminy Dobre jest komunikacja autobusowa zorganizowana przez Państwową Komunikację Samochodową (PKS) oraz prywatny przewóz osób TAXI i TAXI-BUS. Na terenie gminy nie występuje transport kolejowy, najbliższe dworce PKP znajdują się w Aleksandrowie Kuj., Inowrocławiu czy Włocławku.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

W gminie Dobre wszystkie sołectwa są telefonizowane, jednak w różnym stopniu od 6,88 na 100 mieszkańców w sołectwie Koszczały do 25,32 w sołectwie Bodzanowo. Na terenie gminy jak i w jej obrębie znajdują się nadajniki głównych sieci telefonii komórkowych co pozwala mieszkańcom gminy w bezproblemowym korzystaniu z telefonów komórkowych i Internetu mobilnego. Mieszkańcy mogą również korzystać z usług zewnętrznych dostawców Internetu radiowego.

Obszary wiejskie gminy Dobre o zwartej zabudowie mieszkalno-zagrodowej zwodociągowane są w 100%, a korzysta z niej około 99% gospodarstw. Jeśli chodzi o stopień skanalizowania gminy to wynosi on ~39%. Ścieki z terenu gminy Dobre odprowadzane są do gminnej mechaniczno-biologicznej oczyszczalni ścieków o przepustowości 230m³/d, przy obecnej ilości napływających ścieków jej parametry wykorzystywane są w 99%. Obecnie trwa rozbudowa i modernizacja oczyszczalni ścieków, która zostanie zakończona w 2013 roku. Oprócz „Koncepcji kanalizacji ściekowej” gmina Dobre posiada program stwarzający możliwość instalacji małych oczyszczalni przydomowych. Są to oczyszczalnie z drenażem rozsączającym przystosowane do oczyszczania ścieków o charakterze socjalno-bytowym, powstających w gospodarstwie domowym, domu jednorodzinnym, wiejskiej zagrodzie w ilości do 500-900 dm³/dobę. Obecnie w gminie Dobre zamontowanych jest 204 zestawy⁵ oczyszczalni przydomowych.

Zaopatrzenie gminy w ciepło oparte jest na indywidualnych źródłach ciepła i kotłowniach zakładowych. W przeważającej części są to kotłownie opalane węglem kamiennym. Indywidualnych i zbiorowych źródeł ciepła bazujących na tym paliwie zlokalizowanych jest na terenie gminy ok. 1200. Urządzenia te emitują do atmosfery SO₂, NO₂ i CO w ilościach, które dla pojedynczego pieca czy kuchni wydają się znikomo małe, ale są bardzo uciążliwe ze względu na bezpośrednią oddziaływanie. W gminie podjęte zostały procesy modernizacyjne w zakresie ciepłownictwa. Zostało wybudowanych już kilka kotłowni zasilanych paliwem ekologicznym – olejem opałowym. Za przykład takich kotłowni można podać kotłownie olejowe w Zespole Szkół w Dobrem, Szkole Podstawowej w Byczynie.

Gmina Dobre nie jest zaopatrywana w gaz przewodowy. Posiada jedynie „Koncepcję programową gazyfikacji” gminy. Obecnie gospodarstwa domowe zaopatrywane są gazem bezprzewodowym za pomocą butli z gazem propan – butan. Jest to dogodna forma wykorzystania energii dla małych gospodarstw, często oddalonych od większych skupisk.

Odpady stałe gromadzone są na istniejącym komunalnym wysypisku odpadów

⁵ Źródło: Dane Urzędu Gminy wg stanu na dzień 31.12.2011 r.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

w miejscowości Byczyna. Obecnie wysypisko wypełnione jest w ok. 30 %. Zakładając, że średnioroczny przychód odpadów na wysypisko będzie zbliżony do lat poprzednich, wysypisko obecne zabezpieczyłoby potrzeby gminy w tym zakresie na okres około 8 lat . W związku ze zmianami przepisów prawnych do połowy 2013 roku zostanie zaprzestana eksploatacja składowiska. Nieczystości stałe z terenu gminy zbierane są selektywnie przez pracowników Zespołu Obsługi Komunalnej.

Sieć zasilająca magistralna i terenowa na terenie gminy jest wystarczająca i nie przewiduje się jej rozbudowy. Istniejąca sieć rozdzielająca stacje transformatorowe na terenie gminy wykonana jako odgałęzienia od linii terenowych jest wystarczająca dla potrzeb zasilania energią elektryczną odbiorców. Możliwa jest rozbudowa i modernizacja sieci rozdzielczej związana z rozwojem gminy, w tym budowa odpowiedniej ilości stacji transformatorowych.

2.4 Gospodarka

Pod względem gospodarczym gminy wiejskie województwa kujawsko-pomorskiego, jak i powiatu radziejowskiego cechuje produkcja rolna oraz indywidualna i publiczna działalność gospodarcza. Rolnictwo na obszarze gminy Dobre stanowi wiodącą funkcję. Głównym czynnikiem warunkującym rozwój rolnictwa są gleby, kształtujące kierunki produkcji roślinnej oraz jej ilość i jakość. Dzięki występowaniu urodzajnych gleb na obszarze gminy wartość rolniczej produkcji towarowej na tle innych gmin wiejskich powiatu radziejowskiego, jest wysoka. Struktura władania ziemią według własności wykazuje, dominację sektora prywatnego. Do rolników indywidualnych należy aż 94% powierzchni użytków rolnych gminy. Działalność produkcyjna prowadzona jest przez 689 indywidualne gospodarstwa rolne. Średnia wielkość indywidualnego gospodarstwa wynosi 8,1 ha użytków rolnych. Struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych gminy jest zróżnicowana i średnio-korzystna. Około 30% ogólnej liczby gospodarstw w gminie posiada powierzchnię powyżej 10 ha. Stanowią one najsilniejszą grupę rozwojową zdolną, do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej. Generalnie na terenie gminy dominują indywidualne gospodarstwa rolne o powierzchni 5-10 ha. W produkcji roślinnej na terenie gminy dominuje uprawa zbóż, roślin pastewnych i przemysłowych. Brak ukierunkowania na specjalizację produkcji rolnej jest wynikiem braku stabilnej polityki rolnej państwa oraz słabo rozwiniętego przetwórstwa rolno-spożywczego, przechowalnictwa i chłodnictwa.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

Tabela 5 Poziom dochodu gminy Dobre z PIT, CIT i podatku rolnego⁶

ROK	Rodzaj dochodów		
	PIT	CIT	Podatek rolny
2008	1.383.096,00	667,85	374.577,80
2009	953.159,00	81.400,80	396.335,00
2010	1.008.379,00	2.400,30	391.376,99
2011	1.237.702,00	6.797,15	404.281,79
Plan na 2012	1.492.219,00	4.200,00	518.173,00

Obecnie na terenie gminy Dobre zarejestrowanych jest 189 podmiotów gospodarczych, a wskaźnik przedsiębiorczości wynosi 33,6. Spośród ogólnej liczby zarejestrowanych jednostek gospodarczych największy procent stanowią firmy handlowe, transportowe i naprawcze, znacznie mniejsza część stanowią małe zakłady przemysłowe i firmy budowlane, głównie osób fizycznych.

Tabela 6 Wskaźnik przedsiębiorczości w ciągu ostatnich kilku lat⁷

ROK	LICZBA PRZEDSIĘBIORSTW	WSKAŹNIK PRZEDSIĘBIORCZOŚCI
2002	209	36,2
2003	207	36,0
2004	169	29,4
2005	175	30,5
2006	176	30,9
2007	166	29,2
2008	176	31,0
2009	197	34,8
2010	199	35,3
2011	171	30,4

Gmina Dobre nie dysponuje żadnymi terenami inwestycyjnymi które zachęcały by inwestorów do lokalizowania swoich przedsiębiorstw na jej terenie, a niskie dochody nie pozwalają stosować ulg podatkowych.

⁶ Źródło: Własne z Referatu Finansów Urzędu Gminy Dobre.

⁷ Źródło: Własne z Referatu Finansów Ewidencji Działalności Gospodarczej Urzędu Gminy Dobre.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

Bezrobocie w gminie Dobrze utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie. W grudniu 2011 roku bezrobotnych z terenu gminy zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radziejowie było 667 osób, w tym 363 kobiet. Z prawem do zasiłku było 105 osób, w tym 34 kobiety.

Tabela 7 Poziom bezrobocia w gminie Dobrze⁸

Rok	Liczba bezrobotnych			Stopa bezrobocia*
	kobiety	mężczyźni	Ogółem	
2000	357	308	665	21,1%
2001	400	332	732	22,3%
2002	400	281	681	22,4%
2003	413	272	685	21,8%
2004	405	337	742	25,5%
2005	380	336	716	24,1%
2006	402	311	713	21%
2007	358	230	588	17,3%
2008	334	243	577	16,8%
2009	360	285	645	18,6%
2010	342	311	653	18,7%
2011	363	304	667	17,7%

* Stopa bezrobocia liczona odsetkiem osób bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym, dane dotyczące powiatu radziejowskiego

⁸ Źródło; Powiatowy Urząd Pracy w Radziejowie.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

Tabela 8 Stopa i liczba bezrobotnych w porównaniu z powiatem i województwem⁹

ROK	Liczba bezrobotnych			Stopa bezrobocia		
	w tys.			w %		
	Gmina	Powiat	Województwo	Gmina	Powiat	Województwo
2000	0,665	4,6	181,2	21,1	20,4	19,2
2001	0,732	4,9	205,2	22,3	22,3	21,9
2002	0,680	5,0	211,6	22,4	22,4	22,5
2003	0,685	5,0	220,4	21,8	27,4	25,3
2004	0,742	4,5	199,6	25,5	26,1	23,6
2005	0,716	4,2	188	24,1	24,1	22,3
2006	0,713	4,0	160	21,0	23,2	19,2
2007	0,588	3,4	123,2	17,3	19,9	14,9
2008	0,577	3,5	110,2	16,8	19,7	13,3
2009	0,645	3,7	134,1	18,6	21,0	16,2
2010	0,653	3,6	139,4	18,7	22,9	17,0
2011	0,667	3,8	139,6	17,7	23,7	16,9

⁹ Źródło: Wojewódzki Urząd Pracy w Toruniu.

2.5 Strefa społeczna

Rzeczywista liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną przedstawia poniższa tabela:

Tabela 9 Liczba rodzin i osób objętych pomocą społeczną w latach 2000-2011¹⁰

Rok	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
2000	389	1296
2001	401	1372
2002	423	1497
2003	732	2540
2004	726	2519
2005	382	1281
2006	334	1120
2007	320	995
2008	279	855
2009	274	818
2010	276	821
2011	268	810

Tabela 10 Powody przyznawania pomocy w latach 2000-2011

Rok	Powód				
	ubóstwo	bezdomność	bezrobocie	alkoholizm	Długotrwała choroba
	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin	Liczba rodzin
2000	270	0	254	57	45
2001	230	1	211	35	55
2002	298	0	263	42	27
2003	245	1	298	37	62
2004	337	1	275	16	36
2005	307	3	273	8	104
2006	272	3	249	11	156

¹⁰ Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Dobrem.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

2007	257	3	216	13	176
2008	204	3	182	17	178
2009	202	3	185	26	184
2010	199	3	194	19	159
2011	194	4	188	28	181

Na terenie gminy Dobre w zakresie oświaty działają następujące jednostki organizacyjne:

- - Publiczna Szkoła Podstawowa w Byczynie;
- - Publiczna Szkoła Podstawowa w Krzywosądku ;
- - Publiczne Przedszkole w Dobrem;
- - Zespół Szkół w Dobrem:

§ Publiczne Gimnazjum im. Bohaterów Powstania Styczniowego w Dobrem;

§ Publiczna Szkoła Podstawowa im. Ziemi Kujawskiej w Dobrem;

Tabela 11 Liczba uczniów oraz nauczycieli w gminie Dobre w latach 2006-2011¹¹

Lp.	Rok szkolny	Liczba dzieci w oddziałach przedszkolnych		Liczba dzieci w „0”	Liczba uczniów		Liczba nauczycieli
		Poniżej „0”	„0”		Szkoły podstawowe	W gimnazjum	
1	2006/2007	25	26	26	442	302	68
2	2007/2008	37	14	57	404	277	75
3	2008/2009	44	6	43	384	264	80
4	2009/2010	50	0	61	355	242	78
5	2010/2011	50	0	71	336	228	73
6	2011/2012	49	0	86	298	221	65

¹¹ Źródło: Własne z Gminnego Zespołu Oświaty i Wychowania w Dobrem.

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

Opiekę zdrowotną dla mieszkańców wsi i gminy Dobre pełni Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej M.K. Waloszczyk s.c. we wsi gminnej Dobre. Lekarze w nim zatrudnieni świadczą usługi medyczne w zakresie porad i leczenia ogólnego, pediatrycznego, stomatologicznego oraz ginekologicznego. W ośrodku zdrowia zatrudnionych jest 3 lekarzy, internista, ogólny, pediatra i 7 pielęgniarek w tym 1 położna. Mieszkańcy gminy korzystają również z porad i leczenia lekarzy specjalistów w Radziejowie, Inowrocławiu, Włocławku, Bydgoszczy i Toruniu a także poza granicami województwa kujawsko-pomorskiego.

We wsi Dobre mieści się Gminny Ośrodek Kultury oferujący szeroką ofertę w zakresie kultury i sportu. Potrzeby w zakresie czytelnictwa realizowane są przez Gminną Bibliotekę Publiczną znajdującą się we wsi Dobre. W bibliotece gminnej znajduje się księgozbiór liczący 31727 woluminów z którego korzysta 564 czytelników. Mieszkańcy gminy mogą korzystać ze stadionu sportowego jak i nowoczesnego kompleksu sportowego „ORLIK 2012” które mieszczą się przy ul. Szkolnej w miejscowości Dobre. Przy każdej ze szkół podstawowych znajduje się boisko do piłki ręcznej. Przy szkole w miejscowości Krzywosądz i Dobre mieszczą się sale gimnastyczne, dzieci i młodzież mogą korzystać z sześciu placów zabaw.

Na terenie gminy działa kilka organizacji, w tym jedna obecnie starająca się o status organizacji pożytku publicznego. Są to m.in. Gminna Rada Kół Gospodyń Wiejskich, Związek Emerytów, Rencistów i Inwalidów, Stowarzyszenie Rozwoju Lokalnego „Nasza Przyszłość”, Stowarzyszenie na rzecz rozwoju gminy Dobre „Promyk Nadziei”, Ochotnicze Straże Pożarne, w zakresie organizacji sportowych funkcjonuje klub sportowy „Lech” i Uczniowski Klub Sportowy w Dobrem.

2.6 Wnioski z przeprowadzonej diagnozy

Położenie geograficzne, ludność, powierzchnia

Gmina leży w dużym oddaleniu od dużych aglomeracji i głównych arterii komunikacyjnych, ukształtowanie terenu jest mało zróżnicowane.

Wysoki poziom gęstości zaludnienia w porównaniu z powiatem radziejowskim i województwem kujawsko-pomorskim.

W ostatnich latach zauważany jest ujemny bilans demograficzny spowodowany malejącym przyrostem naturalnym i migracją ludności.

Środowisko przyrodnicze i uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego.

Gmina Dobre znajduje się w rejonie zagrożonym deficytem wody, niski poziom opadów

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

atmosferycznych.

Niewielka powierzchnia gruntów zalesionych, można spotkać kilka atrakcji przyrodniczych w postaci pomników przyrody.

Na terenie gminy znajduje się wiele ciekawych obiektów zabytkowych.

Słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, brak konkurencyjności gospodarstw agroturystycznych.

Duża liczba dachów pokrytych płytami azbestowo-cementowymi.

Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura

Mimo oddalenia od głównych szlaków telekomunikacyjnych gmina ma bardzo dobrze rozwiniętą sieć dróg gminnych. Konieczność modernizacji pozostałych dróg gruntowych.

Gospodarka wodno-ściekowa jest w dobrym stanie. Konieczność rozbudowy oczyszczalni ścieków.

Na terenie gminy istnieje potrzeba modernizacji źródeł ciepła.

Gospodarka odpadami wymaga dostosowania do wymogów nowej ustawy.

Konieczność poprawienia bezpieczeństwa mieszkańców w ruchu pieszo rowerowym poprzez budowę sieci ścieżek pieszo-rowerowych.

Sieć energetyczna zaspokaja potrzeby mieszkańców a także możliwa jest jej dalsza rozbudowa.

Wysoki poziom strefonizowania, możliwość korzystania z sieci telefonii komórkowych i Internetu.

Gospodarka

Wysoka wartość rolniczej produkcji towarowej spowodowana występowaniem na terenie gminy urodzajnych gleb.

Duża liczba drobnych gospodarstw rolnych.

Słabo rozwinięte przetwórstwo rolne.

W bieżącym roku zauważono odwrócenie trendu spadku przedsiębiorczości.

Niski poziom dochodów z podatków oraz brak terenów inwestycyjnych uniemożliwia

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

rozwinięcie oferty inwestycyjnej gminy.

Występuje wysoki poziom bezrobocia mimo iż w ostatnich latach sytuacja znacznie się poprawiła.

Strefa społeczna

Wysoki utrzymujący się poziom bezrobocia z niewielką tendencją spadkową w ostatnich kilku latach.

Głównym czynnikiem korzystania z pomocy opieki społecznej jest bezrobocie i ubóstwo.

Istniejące placówki oświatowe zaspokajają potrzeby mieszkańców.

Opieka medyczna na podstawowym poziomie.

Dobrze rozwinięta baza sportowa, szeroki zakres działań Gminnego Ośrodka Kultury.

3. Analiza SWOT

Położenie geograficzne, ludność, powierzchnia	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Wysoka gęstość zaludnienia; • Położenie przy drodze wojewódzkiej; • Duży udział w populacji osób w wieku produkcyjnym; 	<ul style="list-style-type: none"> • Duże oddalenie od dużych aglomeracji; • Ujemny bilans demograficzny; • Duża peryferyjność gminy;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Tranzytowe położenie gminy; • Nadwyżka wolnej siły roboczej; • Sąsiedztwo z atrakcyjnymi regionami; 	<ul style="list-style-type: none"> • Utrzymanie wysokiej migracji; • Malejący przyrost naturalny;

Środowisko przyrodnicze i uwarunkowania ochrony środowiska naturalnego	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Duży udział obszarów o krajobrazie naturalnym; • Atrakcyjne elementy środowiska przyrodniczego; • Niewielkie zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego i wód powierzchniowych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zagrożenie deficytem wody; • Duża ilość budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi; • Niewielki stopień zalesienia; • Brak infrastruktury turystycznej; • Niewykorzystanie walorów przyrodniczych i zabytkowych;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Lepsze wykorzystanie walorów przyrodniczych i zabytkowych; • Rozwój gospodarstw ekologicznych; • Nawiązanie współpracy z sąsiednimi gminami i powiatem 	<ul style="list-style-type: none"> • Obniżeni poziom wód; • Brak powierzchni obszarów prawnie chronionych; • Brak spójnej polityki regionalnej w zakresie rozwoju turystyki; • Potencjalne zagrożenia ekologiczne;

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

Zagospodarowanie przestrzenne i infrastruktura	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobrze rozwinięta sieć dróg; • Pełne zwodociągowanie gminy; • Sieć energetyczna zaspokajająca potrzeby mieszkańców; • Dobrze zorganizowana zbiórka odpadów na własne wysypisko; • Wysoki stopień skanalizowania; • Możliwość dostępu do Internetu; • Pełna telefonizacja gminy; • Dobra sieć komunikacyjna; 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak sieci gazowej; • Przystarzałe źródła ciepła; • Słabe powiązanie z zewnętrznym układem komunikacji drogowej; • Brak połączeń kolejowych; • Niedostosowanie nośności dróg do występującego transportu; • Wysoki koszt funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej; • Konieczność modernizacji oczyszczalni ścieków; • Brak ścieżek rowerowych;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Modernizacja źródeł ciepła; • Rozwój szerokopasmowego Internetu; • Możliwość zmiany operatora energii elektrycznej; • Dobra współpraca z gminami ościennymi; 	<ul style="list-style-type: none"> • Zwiększające się wymogi przepisów prawnych dotyczących ochrony środowiska w odniesieniu do istniejącego wysypiska śmieci; • Niedostateczna infrastruktura w miejscowościach skupiających mniejszą liczbę ludności;

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

Gospodarka	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Urodzajne gleby; • Wysoka produktywność gospodarstw rolnych; • Występuje grupa rolników prowadzących produkcję na wysokim poziomie; • Istniejące zakłady przetwórstwa, tj.: ANGAMA, młyn; • Przychyłność władz dla inwestorów; 	<ul style="list-style-type: none"> • Duża liczba małych gospodarstw rolnych; • Wysoki poziom bezrobocia; • Słabo rozwinięte przetwórstwo; • Brak terenów do zagospodarowania pod inwestycje; • Niskie dochody gminy podatków; • Słabe możliwości zatrudnienia poza rolnictwem; • Dominacja małych firm w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych; • Brak funduszy celowych na działalność społeczno-gospodarczą; • Brak infrastruktury turystycznej;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Wzrastająca liczba przedsiębiorstw; • Rozwój turystyki i agroturystyki; • Specjalizacja rolnictwa; • Rozwinięty system doradztwa dla rolników; • Dalszy pomyślny rozwój podmiotów działających na terenie gminy; • Pozyskanie środków Unii Europejskiej na współfinansowanie zaplanowanych inwestycji i przyśpieszenie ich tempa; 	<ul style="list-style-type: none"> • Niska opłacalność produkcji rolnej; • Brak inwestorów; • Duże uzależnienie ekonomiczne od rolnictwa; • Migracja zarobkowa; • Szybko rosnące koszty produkcji w rolnictwie; • Skomplikowane procedury pozyskiwania środków pomocowych; • Brak nowych miejsc pracy;

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

Strefa społeczna	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • Dobra opieka społeczna; • Optymalna sieć szkół podstawowych; • Baza sportowa dostosowana do potrzeb mieszkańców; • Duża liczba świetlic wiejskich i placów zabaw; • Częsta organizacja imprez kulturowych i sportowych; • Aktywne działanie mieszkańców w organizacjach pozarządowych, kołach gospodyń wiejskich i OSP; • Dobra lokalizacja kompleksu budynków kultury i oświaty; 	<ul style="list-style-type: none"> • Negatywny wpływ bezrobocia na strefę społeczną; • Opieka zdrowotna na podstawowym poziomie; • Spadek poziomu życia mieszkańców związanych tylko z rolnictwem;
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Dopuszczenie placówek kulturalnych, edukacyjno-oświatowych, świetlic; • Moda na zdrowy tryb życia i mieszkanie na wsi; • Bogata historia regionu; • Dostosowanie opieki przedszkolnej do potrzeb mieszkańców; • Organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez program zajęć pozaszkolnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • Wysokie bezrobocie; • Wzrost kosztów kształcenia; • Utrwaleni zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego; • Konkurencja ze strony innych regionów; • Niska świadomość zdrowotna mieszkańców;

Obszary problemowe

Problem główny:

Słabo rozwinięta gospodarka pozarolnicza

Problemy w poszczególnych sferach:

ŚRODOWISKO

Niewykorzystany potencjał środowiska przyrodniczego

- Zagrożenie deficytem wody;
- Duża ilość budynków pokrytych płytami azbestowo-cementowymi;
- Niewielki stopień zalesienia;
- Brak infrastruktury turystycznej;
- Niewykorzystanie walorów przyrodniczych;

INFRASTRUKTURA

Konieczność modernizacji infrastruktury w wybranych obszarach

- Przystarzałe źródła ciepła;
- Niedostosowanie nośności dróg do występującego transportu;
- Wysoki koszt funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej;
- Konieczność modernizacji oczyszczalni ścieków;
- Brak ścieżek rowerowych;

GOSPODARKA

Niski poziom przedsiębiorczości

- Duża liczba małych gospodarstw rolnych;
- Wysoki poziom bezrobocia;
- Słabo rozwinięte przetwórstwo;
- Brak terenów do zagospodarowania pod inwestycje;
- Niskie dochody gminy z podatków;

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

- Słabe możliwości zatrudnienia poza rolnictwem;
- Dominacja małych firm w ogólnej liczbie podmiotów gospodarczych;
- Brak funduszy celowych na działalność społeczno-gospodarczą;
- Brak infrastruktury turystycznej;

SFERA SPOŁECZNA

Niski standard życia mieszkańców

- Negatywny wpływ bezrobocia na strefę społeczną;
- Opieka zdrowotna na podstawowym poziomie;
- Spadek poziomu życia mieszkańców związanych tylko z rolnictwem;

4. Kierunki rozwoju

Cel nadrzędny

Stymulowanie rozwoju gospodarki rolniczej i pozarolniczej

Cele bezpośrednie w poszczególnych sferach:

ŚRODOWISKO

Ochrona środowiska przyrodniczego i wykorzystanie jego potencjału

- Rozwój infrastruktury turystycznej;
- Likwidacja zagrożeń związanych z wykorzystaniem azbestu do celów budowlanych;
- Wykorzystanie walorów przyrodniczych i zabytkowych gminy;

INFRASTRUKTURA

Modernizacja infrastruktury w wybranych obszarach

- Modernizacja źródeł ciepła;
- Modernizacja dróg;
- Obniżenie kosztów funkcjonowania gospodarki wodno-ściekowej;
- Modernizacja oczyszczalni ścieków;
- Budowa ścieżek rowerowych;

GOSPODARKA

Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości i obniżenie bezrobocia

- Obniżenie poziomu bezrobocia;
- Stymulowanie przedsiębiorczości skupionej wokół rolnictwa;
- Pozyskanie środków na działalność społeczno-gospodarczą;
- Rozwój infrastruktury turystycznej;

SFERA SPOŁECZNA

Podniesienie standardu życia mieszkańców

- Łagodzenie negatywnego wpływu sfery gospodarczej na sferę społeczną;
- Poprawienie poziomu opieki zdrowotnej;

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

5. Planowane przedsięwzięcia

Lp	Nazwa planowanego projektu	Przewidywany okres realizacji projektu	Planowane produkty	Planowane rezultaty	Instytucja odpowiedzialna za realizację projektu	Źródła finansowania projektu	Planowane nakłady finansowe
ŚRODOWISKO							
1.	Dotacja celowa do utylizacji eternitu - osoby fizyczne	2012-2020	Liczba budynków z których został usunięty azbest sztuk 74 Powierzchnia z jakiej został usunięty azbest 10364 m ²	Ilość unieszkodliwionego azbestu 114 ton	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze unijne	420.000 zł
2.	Termomodernizacja budynku Przedszkola	2012-2013	Liczba obiektów objętych termomodernizacją sztuk 1	Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów termomodernizacyjnych 52,18 MWh/rok	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze unijne	336.379 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

3.	Dotacja celowa do budowy oczyszczalni przydomowych-osoby fizyczne	2012-2020	Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków sztuk 64	Liczba osób korzystających z wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków 256 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze unijne	160.000 zł
4.	Modernizacja kotłowni w Zespole Szkół Dobre	2014-2017	Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła sztuk 1	Moc zainstalowanej energii cieplnej 0,4 MW	Gmina Dobre	Środki własne, fundusze unijne	830.000 zł
INFRASTRUKTURA							
5.	Rozbudowa oczyszczalni ścieków w Dobrem	2012-2013	Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków sztuk 1	Ilość oczyszczonych ścieków 400m ³ /dobę	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	2.800.000 zł
6.	Budowa kanalizacji w miejscowości Dobre ul. Szkolna, Boczna i Fabryczna	2012-2015	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej 0,7 km	Liczba osób korzystających z podłączenia do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej 60 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	1.200.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

7.	Budowa kanalizacji w miejscowości Przysiek	2016-2017	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej 2 km	Liczba osób korzystających z podłączenia do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej 80 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	600.000 zł
8.	Budowa Kanalizacji w miejscowości Dęby	2014-2016	Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej 1,4 km	Liczba osób korzystających z podłączenia do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej 90 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	830.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

9.	Rozbudowa i remonty sieci kanalizacyjnej i wodociągowej Gminy Dobre	2018-2020	Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej 2 km Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej 4 km	Liczba osób korzystających z zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej 150 osób Liczba osób korzystających z zmodernizowanej sieci wodociągowej 500 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	4.300.000 zł
10.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej II etap w miejscowości Dęby, III etap w miejscowości Dobre	2012-2014	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych 2,104 km	Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych 1200 osób	Gmina Dobre	Fundusze Unijne, środki własne	1.050.000 zł
11.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej Dobre-Dobre Wieś	2015	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych 1,5 km	Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych 900 osób	Gmina Dobre	Fundusze Unijne, środki własne	400.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

12.	Budowa ścieżki pieszo-rowerowej w miejscowości Krzywosądz	2016	Długość wybudowanych ścieżek rowerowych 0,9 km	Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych 900 osób	Gmina Dobre	Fundusze Unijne, środki własne	300.000 zł
13.	Modernizacja ujęcia i stacji uzdatniania wody w miejscowości Krzywosądz	2015-2016	Liczba przebudowanych ujęć wody sztuk 1 Liczba przebudowanych urządzeń służących do uzdatniania wody sztuk1	Ilość wody pobieranej z ujęcia 840 m ³ /dobę	Gmina Dobre	Środki własne, fundusze Unijne	1.040.000 zł
14.	Modernizacja ujęcia i stacji uzdatniania wody w miejscowości Buczyna	2018	Liczba przebudowanych ujęć wody sztuk 1 Liczba przebudowanych urządzeń służących do uzdatniania wody sztuk1	Ilość wody pobieranej z ujęcia 480 m ³ /dobę	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	700.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

15.	Modernizacja ujęcia i stacji uzdatniania wody w miejscowości Bronisław	2020	Liczba przebudowanych ujęć wody sztuk 1 Liczba przebudowanych urządzeń służących do uzdatniania wody sztuk1	Ilość wody pobieranej z ujęcia 480 m ³ /dobę	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	700.000 zł
16.	Modernizacja drogi Dobre Wieś-Byczyna Kolonia nr 180119C	2013	Długość przebudowanych dróg gminnych 2,84 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 300 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	290.000 zł
17.	Modernizacja drogi Bronisław-Kobielice nr 180117C	2014	Długość przebudowanych dróg gminnych 2,34 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 180 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	240.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

18.	Modernizacja drogi Bodzanowo Drugie- Bodzanowo nr 180107C	2015	Długość przebudowanych dróg gminnych 1,87 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 150 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	190.000 zł
19.	Modernizacja drogi Krzywosądz-Ułomie nr 180115C	2015	Długość przebudowanych dróg gminnych 2,98 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 160 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	300.000 zł
20.	Modernizacja drogi Smarglin-Dęby nr 180108C	2016	Długość przebudowanych dróg gminnych 1,56 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 150 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	160.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

21.	Modernizacja drogi Szczebłotowo- Bodzanowo nr 180122C	2016	Długość przebudowanych dróg gminnych 8,5 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 160 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	850.000 zł
22.	Modernizacja drogi Bachorza-Narkowo nr 180101C	2017	Długość przebudowanych dróg gminnych 1,39 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 120 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	140.000 zł
23.	Modernizacja drogi w miejscowości Krzywosądz nr 180102C	2017	Długość przebudowanych dróg gminnych 1,28 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 140 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	130.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

24.	Modernizacja drogi w miejscowości Przysiek nr 180140C	2017	Długość przebudowanych dróg gminnych 1,3 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 140 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	135.000 zł
25.	Modernizacja drogi Dobre-Dęby nr 180136C	2017	Długość przebudowanych dróg gminnych 1,5 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 140 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	160.000 zł
26.	Modernizacja drogi Kobielice-Smarglin nr 180109C	2017	Długość przebudowanych dróg gminnych 2,2 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 120 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	230.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

27.	Modernizacja dróg w miejscowości Dobre	2017	Długość przebudowanych dróg gminnych 2 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 400 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	210.000 zł
28.	Budowa chodników i parkingów	2013-2020	Liczba wybudowanych miejsc do parkowania sztuk 3 Długość wybudowanych chodników 1,5 km	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 500 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	900.000 zł
29.	Budowa oświetlenia drogowego w miejscowości Bronisław	2013-2020	Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych sztuk 30	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 110 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	110.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

30.	Budowa oświetlenia drogowego miejscowości Dobre Wieś	2013-2020	Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych sztuk 10	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 80 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	36.000 zł
31.	Budowa oświetlenia drogowego miejscowości Dobre ul. Dworcowa	2013-2020	Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych sztuk 25	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej 120 osób	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	90.000 zł
32.	Zakup samochodu asenizacyjnego WUKO	2015	Liczba zakupionych pojazdów sztuk 1	Ilość przewiezionych ścieków 8 m ³ /dobę	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	400.000 zł
33.	Zakup samochodu ciężarowego	2014	Liczba zakupionych pojazdów sztuk 1	Ilość przewiezionego ładunku 6 ton/dobę	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	200.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

34.	Zakup samochodu dostawczego	2014	Liczba zakupionych pojazdów sztuk 1	Ilość przewiezionego ładunku 1,5 ton/dobę	Gmina Dobre	Środki własne	80.000 zł
35.	Zakup ciągnika rolniczego wraz z osprzętem	2015	Liczba zakupionych pojazdów sztuk 1	Ilość przewiezionego ładunku 8 ton/dobę	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	300.000 zł
GOSPODARKA							
36.	Opracowanie Strategii Rozwoju Gospodarczego Gminy Dobre	2017	Liczba opracowanych programów rozwoju gospodarczego sztuk 1	Perspektywa obowiązywania strategii rozwoju gospodarczego gminy 10 lat	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	15.000 zł
37.	Gminny Inkubator Przedsiębiorczości	2019	Liczba programów wspierających przedsiębiorstwa sztuk 1	Liczba podmiotów korzystających z programu wspierającego przedsiębiorstwa sztuk 10	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	20.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

SFERA SPOLECZNA							
38.	Dofinansowanie zakupu samochodu strażackiego	2013	Liczba zakupionych pojazdów sztuk 1	Liczba osób objętych ochroną przeciwpożarową 5600 osób/rok	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	350.000 zł
39.	Modernizacja pracowni komputerowych w szkołach	2015-2020	Liczba doposażonych pracowni komputerowych sztuk 4	Liczba uczniów korzystających z wyposażenia inwestycyjnego 520 osób/rok	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	60.000 zł
40.	Remont budynku Zespołu Szkół W Dobrem	2014	Liczba odnowionych obiektów sztuk 1	Liczba osób korzystających z odnowionego obiektu 420 osób/rok	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	200.000 zł
41.	Modernizacja Świetlicy Wiejskiej w miejscowości Buczyna	2014	Liczba zmodernizowanych obiektów sztuk 1	Liczba osób korzystających z zmodernizowanego obiektu 200 osób/rok	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	250.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

42.	Zakup kontenerów mieszkalnych z przeznaczeniem na świetlicę wiejską w miejscowości Dobre Wieś	2014	Liczba zmodernizowanych obiektów sztuk 1	Liczba osób korzystających z zmodernizowanego obiektu 200 osób/rok	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	300.000 zł
43.	Zakup kontenerów mieszkalnych z przeznaczeniem na świetlicę wiejską w miejscowości Przysiek	2014	Liczba zmodernizowanych obiektów sztuk 1	Liczba osób korzystających z zmodernizowanego obiektu 390 osób/rok	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	300.000 zł
44.	Modernizacja Garaży OSP w Dobrem	2014	Liczba zmodernizowanych obiektów sztuk 1	Liczba osób korzystających z zmodernizowanego obiektu 50 osób/rok	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	40.000 zł

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

45.	Modernizacja trybun na stadionie sportowym	2017	Liczba zmodernizowanych obiektów sztuk 1	Liczba osób korzystających z zmodernizowanego obiektu 2500 osób/rok	Gmina Dobre	Środki własne , fundusze Unijne	50.000 zł
46.	Organizacja Dożynek Gminnych	2013 - 2020	Liczba zorganizowanych imprez kulturalno-sportowych sztuk 8	Liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalno-sportowych 1200 osób/rok	Gmina Dobre	Środki własne	70.000 zł
47.	Organizowanie imprez kulturalno-sportowych	2013 - 2020	Liczba zorganizowanych imprez kulturalno-sportowych sztuk 16	Liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalno-sportowych 2000 osób/rok	Gmina Dobre	Środki własne	140.000 zł

6. Spójność zadań Lokalnego Programu Rozwoju z dokumentami programowymi i planistycznymi

Lokalny program rozwoju gminy Dobre na lata 2013 – 2020 jako główny cel wskazał **Stymulowanie rozwoju gospodarki rolniczej i pozarolniczej**, oraz cele szczegółowe w poszczególnych obszarach takich jak środowisko, infrastruktura, gospodarka, sfera społeczna:

- ochrona środowiska przyrodniczego i wykorzystanie jego potencjału;
- modernizacja infrastruktury w wybranych obszarach;
- zwiększenie poziomu przedsiębiorczości i obniżenie bezrobocia;
- podniesienie standardu życia mieszkańców;

Powyższe cele są spójne z celami zawartymi w następujących dokumentach programowych i planistycznych wyższego rzędu:

- Strategią „Europa 2020”,
- Założenia Strategii Rozwoju Kraju 2020,
- Założenia Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do roku 2020.

Cel **„Ochrona środowiska przyrodniczego i wykorzystanie jego potencjału”** wpisuje się w następujące cele w/w dokumentów programowych:

- Strategią „Europa 2020”- która w priorytecie zrównoważony rozwój – w kierunku gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej dla środowiska i bardziej konkurencyjnej wskazują między innymi na konieczność ochrony środowiska naturalnego, ograniczenie emisji gazów cieplarnianych i zapobieganie utracie bioróżnorodności.

- Założenia Strategii Rozwoju Kraju 2020 – cel II.6 efektywność energetyczna i poprawa stanu środowiska w szczególności II.6.2 poprawa efektywności energetycznej i poprawa stanu środowiska.

- Założenia Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko -Pomorskiego do roku 2020 – w obszarach strategicznej interwencji w ramach obszaru obejmującego strukturę funkcjonalno-przestrzenną i infrastrukturę wskazuje na konieczność ochronę i kształtowanie środowiska.

Cel **„Modernizacja infrastruktury w wybranych obszarach”** wpisuje się w następujące cele w/w dokumentów programowych:

- Strategią „Europa 2020” - rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – gospodarka

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną poprzez zapewnienie spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej.

- Założenia Strategii Rozwoju Kraju 2020 – cel II.7 zwiększenie efektywności transportu, a w szczególności cel II.7.2 modernizacja i rozbudowa połączeń transportowych.

- Założenia Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do roku 2020 – wskazuje jako jedno z głównych wyzwań polityki regionalnej rozwój obszarów wiejskich.

Cel **„Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości i obniżenie bezrobocia”** wpisuje się w następujące cele w/w dokumentów programowych:

- Strategią „Europa 2020” - rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – gospodarka charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną między innymi poprzez podwyższenia wskaźnika zatrudnienia kobiet i mężczyzn w wieku 20-64 lat do 75 proc.

- Założenia Strategii Rozwoju Kraju 2020 – w obszarze strategicznym konkurencyjna gospodarka wskazuje między innymi cel II.4.1 zwiększenie aktywności zawodowej oraz cel II.2.3 zwiększenie konkurencyjności i modernizacji rolnictwa.

- Założenia Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do roku 2020 – wskazuje jako jedno z głównych wyzwań polityki regionalnej wspieranie rozwoju nowoczesnego rolnictwa.

Cel **„Podniesienie standardu życia mieszkańców”** wpisuje się w następujące cele w/w dokumentów programowych:

- Strategia „Europa 2020” - Rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu – gospodarka charakteryzująca się wysokim poziomem zatrudnienia i zapewniająca spójność gospodarczą, społeczną i terytorialną między innymi poprzez zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o co najmniej 20 mln.

- Założenia Strategii Rozwoju Kraju 2020 – w obszarze strategicznym spójność społeczna i terytorialna definiuje cel III.1.2 zmniejszenie ubóstwa w grupach najbardziej zagrożonych.

- Założenia Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko – Pomorskiego do roku 2020 – rekomenduje budowanie nowoczesnego społeczeństwa, poprawę jakości usług publicznych oraz kształtowanie środowiska kulturowego.

7. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć Lokalnego Programu Rozwoju

W wyniku realizacji zadań objętych niniejszym Programem Rozwoju Lokalnego na lata 2013 – 2020 planuje się osiągnięcie następujących wskaźników produktu i rezultatu:

Wskaźniki produktu:

- Liczba budynków z których został usunięty azbest – sztuk 74;
- Powierzchnia z jakiej został usunięty azbest – 10364 m²;
- Liczba obiektów objętych termomodernizacją – sztuk 1;
- Liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków – sztuk 64;
- Liczba zmodernizowanych źródeł ciepła – sztuk 1;
- Liczba przebudowanych oczyszczalni ścieków – sztuk 1;
- Długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 4,1 km;
- Długość zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 2 km;
- Długość zmodernizowanej sieci wodociągowej – 4 km;
- Długość wybudowanych ścieżek rowerowych – 4,504 km;
- Liczba przebudowanych ujęć wody – sztuk 3;
- Liczba przebudowanych urządzeń służących do uzdatniania wody – sztuk 3;
- Długość przebudowanych dróg gminnych – 29,76 km;
- Liczba wybudowanych miejsc do parkowania – sztuk 3;
- Długość wybudowanych chodników – 1,5 km;
- Liczba wybudowanych punktów oświetleniowych – sztuk 65;
- Liczba zakupionych pojazdów – sztuk 5;
- Liczba opracowanych programów rozwoju gospodarczego – sztuk 1;
- Liczba programów wspierających przedsiębiorstwa – sztuk 1;
- Liczba doposażonych pracowni komputerowych – sztuk 4;
- Liczba odnowionych obiektów – sztuk 1;
- Liczba zmodernizowanych obiektów – sztuk 4;
- Liczba zorganizowanych imprez kulturalno-sportowych – sztuk 24;

Wskaźniki rezultatu:

- Ilość unieszkodliwionego azbestu – 114 ton
- Ilość zaoszczędzonej energii w wyniku realizacji projektów termomodernizacyjnych – 52,18

LOKALNY PROGRAM ROZWOJU GMINY DOBRE NA LATA 2013-2020

MWh/rok;

- Liczba osób korzystających z wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków - 256 osób;
- Moc zainstalowanej energii cieplnej – 0,4 MW;
- Ilość oczyszczonych ścieków – 400 m³/dobę;
- Liczba osób korzystających z podłączenia do wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 230 osób;
- Liczba osób korzystających z zmodernizowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 150 osób;
- Liczba osób korzystających z zmodernizowanej sieci wodociągowej – 500 osób;
- Liczba osób korzystających z wybudowanych ścieżek rowerowych – 3000 osób;
- Ilość wody pobieranej z ujęcia – 1800 m³/dobę;
- Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury drogowej – 2970 osób;
- Ilość przewiezionych ścieków – 8 m³/dobę;
- Ilość przewiezionego ładunku – 15.5 ton/dobę;
- Liczba podmiotów korzystających z programu wspierającego przedsiębiorstwa – 10 sztuk;
- Perspektywa obowiązywania strategii rozwoju gospodarczego gminy 10 lat;
- Liczba osób objętych ochroną przeciwpożarową – 5600 osób;
- Liczba uczniów korzystających z wyposażenia inwestycyjnego – 520 osób/rok;
- Liczba osób korzystających z odnowionego obiektu – 420 osób/rok;
- Liczba osób korzystających z zmodernizowanych obiektów – 3340 osób/rok;
- Liczba osób uczestniczących w imprezach kulturalno-sportowych – 3200 osób/rok;

8. System wdrażania, sposoby monitorowania i kontroli.

Lokalny Program Rozwoju Gminy Dobre wdrażany będzie przez Wójta Gminy oraz przez pracowników różnych referatów Urzędu Gminy Dobre. Będą oni występować o środki finansowe sporządzając odpowiednie projekty i wnioski.

System wdrażania Lokalnego Programu Rozwoju jest realizowany w oparciu o system wdrażania pomocy strukturalnej Unii Europejskiej. Gmina korzystając ze środków finansowych funduszy strukturalnych Unii Europejskiej jest zobowiązana przestrzegać zasad i procedur wspólnotowych, które zostały określone w Rozporządzeniu z dnia 21 czerwca 1999 r. Nr 1260/1999 wprowadzającym ogólne przepisy odnośnie funduszy strukturalnych oraz rozporządzeniach odnoszących się do poszczególnych funduszy strukturalnych. Poszczególne projekty będą wdrażane w oparciu o zasady wydatkowania środków wg źródeł ich pochodzenia. W niektórych sytuacjach może to oznaczać, że podmiot korzystający z różnych źródeł finansowania będzie musiał sprostać wielu wymaganiom formalnym. Dotyczy to w szczególności odmiennych zasad wykorzystania środków pochodzących ze źródeł krajowych oraz środków pochodzących ze źródeł unijnych.

Instytucja wdrażająca Lokalny Program Rozwoju

Urząd Gminy Dobre jest odpowiedzialny za:

- kreowanie, składanie wniosków aplikacyjnych do Instytucji Zarządzających programami operacyjnymi ,
- kontrolę formalną składanych wniosków, ich zgodności z procedurami, z zapisami Planu,
- ewentualne monitorowanie wdrażania poszczególnych projektów, zapewnienie informowania o współfinansowaniu przez UE realizowanych projektów.

Kluczowe znaczenie w monitorowaniu i stymulowaniu realizacji Programu posiada Wójt Gminy Dobre oraz zostanie powołany w najbliższym czasie Zespół zadaniowy ds. rozwoju lokalnego.

Główną ich rolą będzie monitorowanie przebiegu realizacji zadań zawartych w Programie oraz ewentualne interweniowanie w przypadku stwierdzenia opóźnień lub nieuzasadnionej rezygnacji z realizacji zadania.

Skuteczna realizacja Lokalnego Programu Rozwoju Gminy Dobre wymaga zapewnienia okresowej kontroli realizacji zadań i sukcesywnego dokonywania ich przeglądu. Proponuje się aby Rada Gminy corocznie dokonywała przeglądu realizacji projektów i zadań. Na podstawie wniosków z przeglądu realizacja planu będzie oceniana, aktualizowana i uzupełniana.

